

KAUNEUS KUMPUAA KÄYTTÖTARKOITUKSESTA "TEKNIIKAN MUSEON PITÄÄ KAN- NUSTAA OIVALLUKSIIN"

Tiina Männistö

Kaisa Vähähyyppä aloitti uutena Tekniikan museon johtajana tämän vuoden alussa. Hän on valtavan innostunut museostaan ja haluaa muidenkin löytävän sen. Rahapulasta kärsivä museo on torkkunut sikäli Ruususen unta, ettei moni helsinkiläinenkään tiedä edes sen olemassaolosta. Vähähyyppän mukaan museolla on kuitenkin mahdollisuudet tulla aivan yhtä tunnetuksi kuin suuret taidemuseot tai hänen entinen työpaikkansa Heureka, kunhan talous vain saadaan kuntoon.

"Tekniikan museon ei jostain syystä ajatella olevan kulttuuria. Käyn itse paljon taidenäyttelyissä ja nautin niistä, mutta toivon, että samalla lailla voitaisiin nähdä myös tekniikan kiinnostavuus ja kauneus", Kaisa Vähähyyppä sanoo.

Tänä vuonna Tekniikan museo onkin saanut hiukan julkisuutta kulttuuripalstoilla. Tämä johtuu helmikuussa avatusta *Mikätin*-näyttelystä.

Mikätin on jokapäiväistä elämää helpottamaan tarkoitettu esine, jonka käyttötarkoitus ei ensi näkemältä välttämättä selviä. Tekniikan museossa on esillä mikättimiä laidasta laitaan, appelsiininkuorimaveitsestä sähkökampaan. Vekkuli ja oivalluksia tarjoava näyttely on saavuttanut suosiota ja tuonut museoon uusia kävijöitä. Vähähyyppästä se on myös hyvä esimerkki siitä, miten museo voisi herättää kiinnostusta tekniikkaa kohtaan kannustamalla ihmisiä pätkäilemään

vanhojen laitteiden käyttötarkoituksia. Juuri rakkaus pulmien ja ongelmien ratkomiseen sytytti Vähähyyppässä aikoinaan museokipinän.

MATEMAATIKKO JA PULMALELUJEN YSTÄVÄ

"Pidän matemaattisista ongelmista ja keräilen pulmaleluja", Vähähyyppä kertoo. Rubikin kuution ratkaisun nopeudessa hän tunnustaa häviävänsä Uusipaavalniemelle, mutta ratkaisu ja sen nopeus ei pulmaleluisa olekaan niin olennaista kuin se, miten ne saavat ajatukset pyörimään. Suomessa on kolmisenkymmentä pulmalelujen keräilijää, jotka järjestävät keskinäisiä tapaamisia. Vähähyyppä korostaa, että hän on järjestelmällisimpiin keräilijöihin verrattuna vain innokas puuhastelija, mutta pulmat ja samanhenkinen seura viehättävät.

Vähähyyppä on koulutukseltaan matematiikanopettaja ja toimi siinä työssä noin 17 vuoden ajan. Sen jälkeen hän työskenteli jonkin aikaa suunnittelijana Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa, kunnes haki ja pääsi Heurekaan suunnittelijaksi. Työskenneltyään tiedekeskuksessa viisi ja puoli vuotta ja ylettyään siellä yritys yhteistyöstä vastaavaksi yhteyspäälliköksi hän siirtyi opetushallituksen leipiin. Siellä Vähähyyppä ei kauaa viipynyt, sillä hakuun tuli Tekniikan museon johtajan paikka, jota hän ei kerta kaikkiaan malttanut olla hakematta.

"Opettajat ovat yleensä todella kiinnostuneita omasta alastaan, ja ammatti antaa mahdollisuuden tehdä ja kokeilla laajasti kaikenlaista", Vähähyyppä summaa uransa lähtökohtia. Opettajantöissä kiinnostus tekniikkaa ja sen tutuksi tekemistä kohtaan kasvoi niin, että se vei lopulta koko naisen.

"Minulla on luonnontieteellisen taustan lisäksi kokonaisvaltainen kiinnostus yhteiskunnan kehitystä kohtaan. Ja sitä kehitystähän ei voi ymmärtää eikä siihen ottaa

Monet vanhemmista mikättimistä tuntuvat liittyvän säästäväsyyteen. Yksi Kaisa Vähähyyppän suosikeista on kaulinmainen piparimuotti, jota käyttäessä taikinaa ei hukkaannu ollenkaan. Kuva: Tiina Männistö.

kantaa, ellei ymmärrä teknisten ratkaisujen merkitystä”, hän sanoo.

Akateemista tekniikan historiaa hän kertoo tuntevansa hyvin vähän, mutta lukee kiinnostavia tutkimuksia sitä mukaa, kun niitä tulee vastaan. ”Tulen niiden piirien ulkopuolelta, mutta täällä museossa on alan huippuammattilaisia, jotka auttavat pääsemään perille asioista. Meidän osaamisemme myös täydentävät toisiaan”, hän sanoo.

VAHVA MAINE TAVOITTEENA, KIRJASTO HAAVEENA

”Tässä museossa on valtavaa potentiaalia. Tavoitteena on, että kaikki tietäisivät tästä museosta samaan tapaan, kuin kaikki tietävät, mikä Heureka on ja missä se sijaitsee”, Vähähyyppä sanoo. ”Ensimmäinen tehtävä on kuitenkin saada museon talous tasapainoon, jotta voimme aloittaa markkinoinnin. Tällä hetkellä meillä ei ole rahaa esimerkiksi lehti-ilmoituksiin, vaan olemme ilmaisen julkisuuden varassa.”

Vähähyyppän mielestä juuri Heureka ja Tekniikan museo voisivat hyvin täydentää toisiaan. Yhteistyötä on jo alettu miettiä. Heureka on erikoistunut vuorovaikutukseen ja lyhyisiin tietoiskuihin, kun taas Tekniikan museo voi tarjota pitkäjänteisempää tietoa kehityskuluista ja aikaskaaloista. Molemmis-

sa museoissa käy paljon koululaisryhmiä, Heurekaa tosin jonkun verran nuorempia kuin Tekniikan museossa. Aikuiskävijät ovat Vähähyyppän mukaan molemmissa paikoissa hyvin samantyyppisiä.

Vähähyyppää ilahduttaa, että *Mikätin*-näyttely on tuonut Tekniikan museoon hiukan tavallista enemmän naisia, joista moni on yllättynyt siitä, miten kiinnostava paikka Tekniikan museo onkaan. Mukavaa on ollut nähdä myös lapsia, jotka ovat tulleet *Mikätin*-näyttelyyn isovanhempiensa kanssa. Koska näytteillä on niin uusia kuin vanhojakin kapineita, isoäiti tunnistaa eri esineitä kuin ala-asteikäinen.

”Meidän vahvuutemme ovat valtavan laajat kokoelmat. Haluan lisätä vuorovaikutteisuutta, mutta kuitenkin niin, että aito esine säilyy pääosassa ja sitten havainnollistetaan, miten ja millaiset ihmiset sitä ovat aikoinaan käyttäneet”, Vähähyyppä sanoo. Tämä on mahdollista esimerkiksi käyttämällä entistä enemmän miljöökuvauksia, lavasteita, kuvamateriaalia ja uutta näyttelytekniikkaa. Tavoitteena on vähitellen uusia museon perusnäyttelyt pala palalta. Tällä hetkellä vanhimmat ovat peräisin 1980-luvun puolelta. Lisäksi Vähähyyppä haaveilee siitä, että museon hieno kirjakokoelma saataisiin järjestettyä käsikirjastoksi. Tällä hetkellä reilu viidesosa kaikkiaan noin 50 000 teoksesta on luetteloitu. Joukossa on paljon

sellaista materiaalia, jota ei muista kirjastoista löydy, esimerkiksi tekniikan alan julkaisusarjoja, pienpainatteita ja yrityshistoriikkeja.

TALOYHTIÖT TARJOAVAT MANKELEITA

”Tärkeä tavoite on kokoelmien luetteloinnin ja varastoinnin saattaminen ajan tasalle”, sanoo Vähähyyppä. Museolla on kokoelmis-
saan arviolta 50 000 esinettä, joista monet ovat hyvin suuria. Siksi kiinteistökulutkin ovat suuret. Esineistöä säilytetään viidessä vuokravarastossa, joista kaukaisin on Karkkilassa. Ongelmia tuottaa se, ettei varsinkaan suuria koneita ole varaa kuljetella museon ja varaston väliä. Mahtava kokoelma

on karttunut lahjoituksista, joita ropisee yhä tasaiseen tahtiin.

”Yritykset ja yksityiset tarjoavat paljon kaikenlaista. Taloyhtiöt haluaisivat usein lahjoittaa vanhoja mankeleita. Kaikkea ei tietysti voida ottaa vastaan, varsinkin kun esineistössä on tarkoitus keskittyä lähinnä oman maan historiaan”, Vähähyyppä luonnehtii. Lahjoitusten lisäksi museolle tärkeitä ovat talkoolaiset, esimerkiksi eläkkeelle jääneet puhelintekniikot, maanmittarit ja muut tekniikan ammattilaiset, jotka haluavat osallistua oman alansa perinnön säilyttämiseen.

Koska Tekniikan museo on valtakunnallinen erikoismuseo, joka sijaitsee Helsingin kaupungin omistamissa rakennuksissa, ovat valtio ja kaupunki museon rahoituksenkin tukipilarit. Vähähyyppä asettaa toiveita myös yritysyhteistyöhön. Tuen vastineeksi museo voi lainata pientä auditoriotaan yritysten tilaisuuksiin. Museon tiloja voitaisiin myös tarjota iltatilaisuuksien järjestämispaikaksi hiukan erikoisempia juhlatiloja kaipaaville.

Kaisa Vähähyyppän johdettavakseen saamalla Tekniikan museolla on komeat tilat Helsingin kaupungin entisessä vesilaitoksessa. Kuva: Tiina Männistö.

